

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnium Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno CCCXLVII. ad annum CCCCI.

Parisiis, 1644

Concilivm Carthaginense, Nomine Qvintvm, Ordine Temporis vero III. ab
episcopis septuaginta tribus, circa tempora Anastasii papae, post
consulatum Caesarii & Attici, sexto Kalendas Iunii habitum ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15256

ANNO
CHRISTI
398.

Can. 22. *sine consilio clericorum.*] *sine consilio presbyterorum suorum clericos non ordinet, ita ut civium conuentionem & testimonium. utitur tamen eadem voce Can. 32. absque conuentione & subscriptione clericorum.*

Can. 27. *utilitas ecclesie sciendum.*] *utilitas ecclesie poposcerit. M.S. omittit barbarum illud, sciendum.*

Can. 32. *donatio episcoporum.*] *donatio episcopi, &c. absque conuentione & subscriptione clericorum, vel comprouincialium episcoporum.*

Can. 43. *honorandum. Etiam & per.*] *honorandum etiam quotidiani uictus ministerio.*

Can. 44. *nec comam nutriat.*] *nec comam nutriat, nec barbam radat.*

Can. 45. *& nec uestibus.*] *& ideo nec uestibus.*

Can. 47. *plateas & andronas.*] *plateas aut andronas.*

Can. 98. *nisi ipsis iubentibus.*] *nisi ipsis prouocantibus.*

CONCILIVM CARTHAGINENSE,

^bNOMINE QVINTVM, ORDINE TEMPORIS
vero III. ^cab episcopis septuaginta tribus, ^dcirca tempora Anastasii papæ, ^epost consulatum Cæsarii & Attici, sexto Kalendas Iunii habitum ^f(æra 438.) Estque prouinciale.

Probatum a Leone quarto, d. 20. c. de libellis.

TITVLI CAPITVLORVM.

I. <i>De clericis ad testimonium non pulsandis.</i>	VIII. <i>De intercessoribus, ne cathedram morientis episcopi diu retineant, sed infra annum sacerdotem prouideant.</i>
II. <i>De clericis pro crimine suo damnatis, ut a quolibet non defensentur.</i>	IX. <i>De defensore ecclesiarum a principe postulando.</i>
III. <i>De sacerdotibus & Leuitis, ut ab uxoribus se contineant.</i>	X. <i>Ut episcopi ad diem Concilii occurrant.</i>
IV. <i>De rebus ecclesie sine consilio metropolitani episcopi non alienandis.</i>	XI. <i>Ut lapsis sacerdotibus manus, sicut laicis, non imponatur.</i>
V. <i>Ut nullus episcopus relicta cathedra, in diœcesi resideat.</i>	XII. <i>De clericis excommunicatis, quamdiu eis asserere liceat innocentiam suam.</i>
VI. <i>De his qui nullo testimonio se baptizatos nouerunt, ut baptizentur. Similiter de consecratione ecclesiarum faciendum est.</i>	XIII. <i>De clericis uel monachis ab alio episcopo ordinatis.</i>
VII. <i>De tempore paschali seu Concilii.</i>	XIV. <i>De basilicis quæ sine martyrum reliquiis dedicata sunt.</i>
	XV. <i>De idololatris destruendis.</i>

Aaaa iij

POST consulatum placuit, vt die sexta Kalendarum Iu-
nii Carthagine in secretario basilicæ Restituta subter
inferta statuerentur. Cum Aurelius episcopus vna cum
episcopis suis confedisset, adstantibus diaconibus, con-
stituta sunt hæc, quæ in sequenti Concilio definita sunt.

CAPITVLA.

I.

2. q. 6. Statu-
tum est, vt
qui in.

In principio statuendum est, vt qui forte in ec-
clesia quamlibet causam iure apostolico ecclesiis
imposito agere voluerit, & fortasse decisio cleri-
corum vni parti displicuerit, non liceat clericum
in iudicium ad testimonium deuocari eum, qui
cognitor vel præsens fuit; & nulla ad testimonium
dicendum ecclesiastici cuiuslibet persona pulsetur.

II.

21. qu. 5. Si
quis cuius-
libet bono.

Et illud statuendum, vt si quis cuiuslibet hono-
ris clericus, iudicio episcoporum pro quocumque
crimine fuerit damnatus, non liceat eum, siue ab
ecclesiis quibus præfuit, siue a quolibet homine
defensari, interposita pœna damni, pecuniæ at-
que honoris, quo nec ætatem, nec sexum excu-
sandum esse præcipimus.

III.

Afric. c. 37.
Cod. Can.
c. 25. supra.
Dist. 84.
Cū de quo-
rundam.
Dist. 52.
Placuit epi-
scopis, pre-
sbyt. diac.

Præterea cum de quorundam clericorum,
quamuis erga vxores proprias, incontinentia re-
ferretur, placuit episcopos & presbyteros & dia-
conos, ^q secundum * propria statuta, etiam ab v-
xoribus continere. Quod nisi fecerint, ab ec-
clesiastico remoueantur officio. Ceteros autem
clericos ad hoc non cogi, sed secundum vniuf-
cuiusque ecclesiæ consuetudinem obseruari de-
bere.

I V.

ANNO
CHRISTI
398.

Placuit etiam, vt rem ecclesiæ nemo vendat. Quod si aliqua necessitas cogit, hanc insinuandam esse primati prouinciæ ipsius, vt cum statuto numero episcoporum, vtrum faciendum sit, arbitretur. Quod si tanta vrget necessitas ecclesiæ, vt non possit ante primatem consulere, saltem * post factum curiositatem habeat & vicinis episcopis hoc ante indicare, & ad Concilium referre eat suæ ecclesiæ necessitates. Quod si non fecerit, reus * Concilii venditor teneatur.

Cod. Can.
c. 16. supra.
17. q. 4.
Nullus res
ecclesiæ.

*vicinos
testes cõ-
uocet e-
piscopos,
curans &

* Deo &
Concilio
venditor

V.

Placuit, vt nemini sit facultas, relicta principali cathedra, ad aliquam ecclesiam in diocesi constitutam se conferre, vel in re propria diutius quam oportet, constitutum, curam vel frequentationem propriæ cathedræ negligere.

Conc. Afr.
7. 38.
c. q. 1. Pla-
cuit vt ne-
mini.

V I.

Placuit de infantibus, quoties non inueniuntur certissimi testes, qui eos baptizatos esse sine dubitatione testentur, neque ipsi sunt per ætatem idonei de traditis sibi sacramentis respondere, absque vlllo scrupulo eos esse baptizandos, ne ista trepidatio eos faciat sacramentorum purgatione priuari. Hinc enim legati Maurorum fratres nostri consuluerunt, quia multos tales a barbaris redimunt. Similiter & de ecclesiis (quoties super earum consecratione hæsitatur) agendum est, id est, vt sine vlla trepidatione consecrentur.

Conc. Afr.
c. 39.
De consecr.
dist. 4. Pla-
cuit de in-
fantibus.

V I I.

Placuit, vt dies venerabilis Paschæ, formatarum

Conc. Afr.
c. 40.

De consecr.
dist. 3. Pla-
cuit vt dies
venerabilis.

subscriptioe omnibus intimetur: dies vero Con-
cilio, vndecimo Kalendarum Nouembris serue-
tur: & scribendum ad singularum quarumcum-
que prouinciarum primates, vt quando apud se
Concilium congregant, istum diem non impe-
diant.

VIII.

Conc. Afr.
c. 41.
7. q. 1. Con-
stitutū est
vt nulli.
23. q. 3. Ab
imperatoribus vniuer-
sis.

Item constitutum est, vt nulli intercessori lici-
tum sit cathedram, cui intercessor datus est, qui-
buslibet populorum studiis vel seditionibus re-
tinere, sed dare operam, vt intra annum eisdem
episcopum prouideat. Quod si neglexerit, anno
exempto, interuentor alius tribuatur.

IX.

Conc. Afr.
c. 42.

Ab imperatoribus vniuersis visum est postulan-
dum propter afflictionem pauperum, quorum
molestiis sine intermissione fatigatur ecclesia, vt
defensores eis aduersus potentias diuitum cum e-
piscoporum prouisione delegentur.

X.

Conc. Afr.
c. 43.
Dist. 18. Pla-
cuit, vt
quoties-
cumque.

Item placuit, vt quotiescumque congregan-
dum est Concilium, episcopi qui neque atate, ne-
que ægritudine, neque alia grauiori necessitate
impediuntur, competenter occurrant, primati-
busque suarum quarumcumque prouinciarum in-
tinetur, vt de vniuersis episcopis vel duæ, vel
tres fiant turmae, ac de singulis turmis vicissim,
quotquot electi fuerint, ad diem Concilii instantif-
sime occurrant. Quod si non potuerint occurre-
re, excusationes suas in tractatoria subscribant: vel
si post aduentum tractatoriæ aliquæ necessitates
repente

ANNO
CHRISTI
598.

* Eccle-
siaz suæ
commu-
nionem de-
bere esse
conten-
tos.

repente forsitan ortæ fuerint , nisi rationem im-
pedimenti sui apud suum primatem reddide-
rint , * ab ecclesiæ communionem debere esse con-
temptos.

XI.

Item confirmatum est , vt si quando presbyte-
ri vel diaconi in aliqua grauiori culpa conuicti fue-
rint , qua eos a ministerio necesse fuerit remoueri,
non eis manus , tamquam pœnitentibus , vel tam-
quam fidelibus laicis , imponatur , neque vnquam
permittendum , vt rebaptizati , ad clericatus gra-
dum promoueantur.

Dist. 50. Cõ-
firmandum
est.

XII.

Rursus constitutum est , vt quoties clericis con-
uictis & confessis in aliquo crimine , vel propter
eorum , quorum verecundiæ parcitur , vel pro-
pter ecclesiæ opprobrium , aut insolentem insulta-
tionem hæreticorum atque gentilium , si forte cau-
sæ suæ adesse voluerint , & innocentiam suam asse-
rere , intra annum excommunicationis hoc fa-
ciant . Si vero intra annum causam suam purgare
contempserint , nulla eorum vox postea penitus
audiatur.

Cod. Can.
27.
Conc. Afr.
c. 46. 11. q. 3.
Rursus con-
stitutum est.

XIII.

Item placuit , vt si quis de alterius monasterio
repertum , vel ad clericatum promouere voluerit
vel in suo monasterio maiorem monasterii consti-
tuere ; episcopus qui hoc fecerit , a ceterorum
communione seiunctus , suæ tantum plebis com-
munionem contentus sit : & ille neque clericus , ne-
que præpositus perseueret.

Conc. Afr.
c. 47.
Dist. 58. Si
quis de al-
terius.

XIV.

Conc. Afr.
c. 50.
De consecr.
dist. 1. Pla-
cuit vt alta-
ria quæ.

Item placuit, vt altaria quæ passim per agros aut vias, tamquam memoriæ martyrum constituuntur, in quibus nullum corpus aut reliquiæ martyrum conditæ probantur, ab episcopis, qui eisdem locis præfunt, si fieri potest, evertantur. Si autem hoc propter tumultus populares non finitur, plebes tamen admoneantur, ne illa loca frequentent, vt qui recte sapiunt, nulla ibi superstitione deuincti teneantur. Et omnino nulla memoria martyrum probabiliter acceptetur, nisi aut ibi corpus, aut aliquæ certæ reliquiæ sint, aut vbi origo alicuius habitationis, vel possessionis, vel passionis fidelissima origine traditur. Nam quæ per somnia & per inanes quasi reuelationes quorumlibet hominum vbique constituuntur altaria, omnimode reprobentur.

XV.

Conc. Afr.
c. 51.

Item placuit, ab imperatoribus gloriosissimis peti, vt reliquiæ idololatriæ non solum in simulacris, sed in quibuscumque locis, vel lucis, vel arboribus omnimode deleantur. Aurelius episcopus ecclesiæ Carthaginis, supra comprehensis in nostro Concilio statutis subscripsi. Similiter septuaginta duo episcopi subscripserunt.

Græcolatina editio horum Canonum ex codice Canonum sumpta, extat partim supra post Concilium Carthag. III. partim infra in Concilio Africano sub Cælestino papa.

NOTÆ.

Causa celebrati Concilii.

^a *Concilium Carthaginense.*] Celebratum est ad disciplinam Africane ecclesiæ restaurandam, & mores eiusdem corruptos reformandos; vt singulorum Canonum titulos intuenti patet.

^b *Nomine quintum, &c.*] Concilium Carthaginense nomine se-

ANNO
CHRISTI
398.

cundum, vere inter omnia alia postremum esse, adeoque post illam Synodum sub consulatu Cæsarii & Attici Carthagine habitam, hanc tertio ordine celebratam fuisse, temporis ratio utrobique superaddita demonstrat. Vtraque quidem habita est anno eodem, sed diuersis mensibus. Illa mense Nouembri, hæc sexto Kalendas Iunii. Ne Concilia apud auctores hoc nomine & ordine antiquo allegata lectori confusionem afferant, nomen ordinemque antiquum retinere volumus, satis fore iudicantes, si collectoris errorem in notis ostenderit.

Quo mense & die habitum fuerit.

^c *Ab episcopis 73.*] Non septuaginta tantum, sed septuaginta tres episcopos Concilio interfuisse & subscripsisse, infra Canone ultimo patet.

Numerus episcoporum.

^d *Circa tempora Anastasii.*] Anno pontificatus Anastasii primo, qui est Arcadii & Honorii imperatorum quartus, & Christi nati 398. Annus enim ille, qui post consulatum Cæsarii & Attici inscribitur, cum prædictis temporibus coincidit. Baron. anno 398.

Quo anno Christi, pontificis & imperatoris. Legati de extirpanda idololatria edictum imperatoris impetrant.

^e *Post consulatum Cæsarii & Attici.*] Hæc ex scripto codice addidit Baron. anno 398. num. 33. & merito: ante enim quam Honorius imperator edictum de reliquiis idololatriæ tollendis promulgasset, hanc Synodum celebratam fuisse constat. Nam ad petitionem legatorum, quos inter alias causas patres Concilii ad imperatorem ablegauerant, de reliquiis idololatriæ extirpandis, edictum imperatoris extorserunt.

Numerus æræ mendosus.

^f *Æra 438.*] Sicut aliis plerisque in locis, ita hic etiam mendosus numerus æræ trigesima octauæ inhæret. Nam si triginta octo, quibus æræ computatio chronologiam nati Christi excedit, ab ea demas, remanebunt anni 400. Vnde sequeretur hanc Synodum anno 400. habitam fuisse, quam 398. celebratam esse, ex præcedentibus patet.

^g *Secundum propria statuta.*] id est, secundum legem in prioribus Carthaginensibus Conciliis conditam. Quædam alia lectio melior habet: *Secundum priora statuta.* Græci hæc verba male intelligentes, verterunt $\kappa\alpha\iota\ \tau\omega\ \iota\delta\iota\omega\varsigma\ \delta\omicron\pi\omicron\upsilon\varsigma$. Hac translatione nostri temporis hæretici cælibatum clericorum impugnant, quasi huius Canonis auctoritate clerici ab vxoribus in ordine tantum vicis suæ abstinere deberent, reliquis vero temporibus iisdem maritali consortio cohabitare liceret. Quam inepte, nemo non videt. Siquidem præter hoc, quod maior sit auctoritas Latinæ editionis, quam Græcæ translationis, prædicta verba exponi possent, *secundum proprias regulas ac leges.* $\delta\omicron\pi\omicron\upsilon\varsigma$ enim non tantum significat terminum, sed etiam regulam ac præceptum. Hoc Concilio omnem usum vxorum sacris hominibus prohiberi, ex sancto Augustino lib. 2. de adulterinis coniugiis, qui huic Concilio interfuit, liquidissime patet. Vide Bellarm. lib. 1. de clericis, cap. 21. &c.

Clericis vsus vxorum interdictur.

^h *Vt defensores.*] Defensores pauperum ad petitionem patrum hac Synodo congregatorum, rescripto imperatorum in Africa aliisve ecclesiis constitutos fuisse, eosque in posterum perseverasse, Possidius

Can. 9. Defensores pauperum.

in vita sancti Augustini cap. 12. sanctus Gregorius per multas epistolas testatur. Baron. anno 398. num. 33.

Can. 15.
Quis &
quātus ter-
minus Chri-
stianæ reli-
gionis a fal-
so oraculo
præscriptus.

¹ *Ut reliquia idololatriæ, &c.]* Hic Canon a patribus huius Concilii editus fuit hac occasione: Gentiles ut cultores idolorum suorum in officio continerent, ex diuinis oraculis & responsis acceptis iactabant fore, ut in fine anni 365. a passione Christi, qui est nati Saluatoris 398. Christiana religio plane extirparetur, finemque vltimum acciperet. Qua de re hæc August. lib. 18. Can. cap. vlt. *Com enim viderent (gentiles) nec tot tantisque persecutionibus eam (Christianam religionem) potuisse consumi, sed his potius mira incrementa sumpsisse, excogitauerunt nescio quos versus Græcos, tamquam consulenti cuidam diuino oraculo effusos, ubi Christum quidem ab huius tamquam sacrilegii crimine faciunt innocentem, Petrum autem maleficia fecisse subiungunt, ut coleretur Christi nomen per annos trecentos sexaginta quinque; deinde completo memorato numero annorum, sine mora sumeret finem. Ut ergo vanitas & stultitia ethnicorum, falsitas oraculorum gentilium toti mundo innotesceret, atque adeo ipsi radicibus euellerentur, qui Christianam religionem extinctam exoptabant, per deputatam ad comitatum legationem petiuerunt, reliquias idololatriæ extirpari. Arcadius & Honorius petitionem æquam esse iudicantes, promulgatis edictis per orientem & occidentem, Manlio Theodoro consule, anno nimirum Christi 399. omnes idololatriæ reliquias sustulerunt, simulacra fregerunt, sacrificia gentilium prohibuerunt, eorumque templa funditus euerterunt: verum cum clarissima ædificia omnino euerfa, vrbibus immensam deformitatem adderent, posterioribus edictis rescripsere, ut omni gentilitate sublata, publicorum operum ornamenta seruarentur. Vide Baron. anno 399. num. 18. 20. & 21. Item anno 399. num. 34. & sequentibus.*

Arcadius &
Honorius
imper. ido-
lolatriam
radicibus e-
uelli iubet.

ALEXANDRINA SYNODVS SVB ANASTASIO.

in qua Origenistæ damnantur.

NOTÆ.

Causa C6-
cillii.
Melaniæ in
Christianos
exules be-
neuolentia.

¹ *Alexandrina.]* Causam habiti Concilii exponam a primo initio. Melania Romanarum nobilissima, quæ tempore persecutionis Valentis quinque millia monachorum occultarat, triduoque panibus suis sustentauerat, relegatos magno fidei ardore profecuta est, ut de suis facultatibus iisdem vitæ subsidia ministraret. Quibus ab exilio reuocatis, ipsa monasterium Hierosolymis sibi construxit, in quo præter 50. virgines secum habitantes, 27. annis sanctos & peregrinos episcopos, monachos & virgines ex voto suscepit & fouit. Qua occasione accidit, ut ipsa cum Rufino a cæco, sed erudito & magni